

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobkyně: **STAVOSPOL, s. r. o.,** se sídlem Staňkova 383/41, Brno, zastoupená Mgr. Evou Kocmanovou, advokátkou se sídlem Soukenická 973/2, Brno, proti žalovanému: **Katastrální úřad pro Královéhradecký kraj,** se sídlem Collinova 481, Hradec Králové, týkající se žaloby na vyslovení nicotnosti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 9. 2016, sp. zn. V-6071/2016-604, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 9. 2017, č. j. 30 A 123/2016 – 69,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 9. 2017, č. j. 30 A 123/2016 – 69, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně je společností dodávající stavební materiál, která má dle svého tvrzení splatnou pohledávku za F. H. Okresní soud v Jičíně dne 14. 9. 2016 uložil předběžným opatřením č. j. 30 Nc 1006/2016 - 54 panu H. jakožto žalovanému povinnost, aby nenakládal s nemovitostmi zapsanými na listu vlastnictví č. X v katastrálním území X, obec X (dále jen „předmětné nemovitosti“). Žalobkyně se u Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) domáhala vyslovení nicotnosti v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl o povolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí stran předmětných nemovitostí pro L. H. a na jehož základě došlo k převodu vlastnického práva

k předmětným nemovitostem na L. H. z titulu darovací smlouvy ze dne 25. 7. 2016, uzavřené mezi F. H. a L. H. Namítala, že napadené rozhodnutí je nicotné, neboť je právně neuskutečnitelné ve smyslu § 77 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Návrh na vklad byl neúčinný v důsledku vydaného předběžného opatření.

[2] Krajský soud žalobu v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Návrh na vklad byl podán dne 29. 8. 2016. Žalovaný mohl dle § 18 odst. 1 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), v rozhodném znění, vklad povolit nejdříve po uplynutí lhůty 20 dnů ode dne odeslání informace o plombě podle § 16 odst. 1 katastrálního zákona. Dne 14. 9. 2016 bylo žalovanému od Okresního soudu v Jičíně doručeno sdělení, že byl podán návrh na vydání předběžného opatření. Samotné předběžné opatření však žalovanému v rozporu s § 76c odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v rozhodném znění (dále jen „o. s. ř."), zasláno nebylo. Podle § 22 odst. 1 katastrálního zákona katastrální úřad zapíše poznámku na základě rozhodnutí nebo oznámení soudu. Ustanovení § 23 katastrálního zákona obsahuje v odst. 1 taxativní výčet poznámek zapisovaných k nemovitostem, přičemž pod písm. i) je výslovně uvedeno, že takovou poznámkou je i vydané předběžné opatření. Žalovaný v době rozhodování o povolení vkladu nicméně disponoval pouze vědomostí o tom, že byl podán návrh na vydání předběžného opatření, nikoliv však samotným předběžným opatřením. Po uplynutí zákonné lhůty byl tedy povinen návrh na vklad vlastnického práva povolit, neboť mu nebyla známa žádná právní překážka, v důsledku které by byl povinen návrh na vklad zamítnout. Žalovaný nemohl ani sdělení Okresního soudu v Jičíně zapsat do katastru nemovitostí, neboť jej nelze považovat za listinu, na základě které by mohl být proveden záznam dle § 21 odst. 2 katastrálního zákona. Krajský soud nepřisvědčil námitce, že žalovaný porušil § 8 správního řádu, neboť dle § 76c odst. 2 a 3 o. s. ř. byl soud žalovanému povinen usnesení o předběžném opatření doručit do 3 dnů od jeho vyhlášení. Ačkoli si žalovaný musel být na základě informací obsažených ve shora citovaném sdělení Okresního soudu v Jičíně vědom toho, že u soudu probíhá řízení o návrhu na vydání předběžného opatření, mohl důvodně očekávat, že bude o výsledku zpraven neprodleně po jeho skončení. Nestalo-li se tak, nebyl povinen výsledek řízení ze své vlastní iniciativy zjišťovat ani jej předjímat. Postup žalovaného byl v souladu se zákonem, napadené rozhodnutí tak nemůže být nicotné. Právní akt, který je výsledkem zákonného postupu správního orgánu, nemůže být shledán aktem nicotným, a to pro žádný ze zákonem předvídaných důvodů. Závěrem krajský soud konstatoval, že jakkoli mu nepřipouští předjímat názor příslušného civilního soudu, § 76f odst. 2 o. s. ř. by měl být zohledněn především v řízení o určení vlastnického práva, které žalobkyně iniciovala.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti napadenému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka") kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), tj. nesprávné právní posouzení a nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů. Stěžovatelka předně namítá, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný, neboť krajský soud nedostatečně vypořádal, z jakého důvodu nelze na posuzované řízení aplikovat § 76f odst. 2 o. s. ř. Z dikce tohoto ustanovení vyplývá, že k pozbytí právních účinků návrhu na vklad vlastnického práva

došlo vydáním předběžného opatření ze zákona. Nebylo třeba, aby byl žalovaný o existenci předběžného opatření informován. Pozbytím účinků návrhu odpadl důvod k vydání rozhodnutí, nemohlo tak dojít ani k povolení, ani k provedení vkladu vlastnického práva. Stěžovatelka dále upozorňuje na § 18 katastrálního zákona, dle kterého katastrální úřad vklad povolí mimo jiné jen, neztratil-li návrh na vklad své právní účinky. Stěžovatelka nerozporuje, že vzniklá situace je dána především pochybením Okresního soudu v Jičíně. Žalovaný však byl o zahájení řízení o vydání předběžného opatření informován, nelze proto tvrdit, že o existenci předběžného opatření nemohl tušit. Žalovaný měl možnost řízení dle § 57 správního řádu přerušit a jako předběžnou otázku zjistit, zda k vydání předběžného opatření došlo, či nikoli. Stěžovatelka dále upozorňuje na to, že k vydání rozhodnutí měl žalovaný dle § 71 správního řádu lhůtu 30 dnů, přesto však vklad formalisticky provedl ihned po uplynutí dvacetidenní lhůty zakotvené v § 18 odst. 1 katastrálního zákona. Postup žalovaného je dle stěžovatelky v rozporu se zásadami správní činnosti. Pokud by žalovaný zjistil úplný skutkový stav věci, k chybnému provedení vkladu vlastnického práva by nedošlo, a tím ani k újmě vzniklé stěžovatelce. Závěrem stěžovatelka k odkazu krajského soudu na civilní řízení uvádí, že v situaci, kdy bude mít L. H. platný a účinný nabývací titul a platné rozhodnutí katastrálního úřadu, nebude existovat důvod, pro který by měl být vlastníkem určen F. H.

[4] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že se ztotožňuje s napadeným rozsudkem, a odkazuje na svá podání v řízení před krajským soudem. Žalovaný brojí proti samotné přípustnosti žaloby, neboť podle § 18 odst. 4 katastrálního zákona není proti rozhodnutí, kterým se vklad povoluje, přípustný žádný opravný prostředek, přezkumné řízení, obnova řízení ani žaloba podle ustanovení občanského soudního řádu o řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem. Pokud byla stěžovatelce způsobena nesprávným úředním postupem škoda, může se její náhrady domáhat zákonem stanoveným způsobem. Řízení bylo vedeno v souladu se zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení a v souladu s katastrálním zákonem, který je ve vztahu ke správnímu řádu zákonem zvláštním. Žalovaný není oprávněn předvídat rozhodnutí jiných orgánů veřejné správy ani stranit jednomu z účastníků tím, že bude vyčkávat, zda jiný orgán vydá rozhodnutí v jeho prospěch. Řízení o povolení vkladu je řízením návrhovým, disponuje jím tedy žadatel za součinnosti ostatních účastníků řízení, nikoli žalovaný. Bylo na navrhovateli, aby v případě, že se domnívá, že bude vydáno tak zásadní rozhodnutí, jako je předběžné opatření, v souladu s § 64 odst. 2 správního řádu požádal o přerušení řízení. Žalovaný dle § 57 správního řádu postupovat nemohl. Aby mohl žalovaný přihlédnout k § 76f odst. 2 o. s. ř. a vklad dle § 18 odst. 2 katastrálního zákona zamítnout, musela by mu být známa skutečnost, že došlo k vydání předběžného opatření. Žalovaný vycházel ze zásady legitimního očekávání, že pokud bude předběžné opatření vydáno, bude mu tato skutečnost oznámena. Stěžovatelka rovněž mohla vzniklé situaci předejít tím, že návrh na vydání předběžného opatření podala dříve. Napadené rozhodnutí není nicotné, neboť o povolení a následném provedení vkladu rozhodoval věcně a místně příslušný orgán a byly splněny zákonem stanovené náležitosti. Napadené rozhodnutí netrpí vadami takové intenzity, že již vůbec nelze o správním aktu hovořit.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že stěžovatelka je osobou oprávněnou k jejímu podání, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.). Kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Nejvyšší správní soud dále zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, které by musel zohlednit z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a byl proto povinen posoudit to, že krajský soud nevyrozuměl ani F. H., ani L. H. o probíhajícím řízení, a znemožnil jim tak uplatňovat v řízení práva osob zúčastněných na řízení dle § 34 s. ř. s.

[7] Podle § 34 odst. 1 s. ř. s. „[o]*sobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.*“

[8] Podle § 34 odst. 2 s. ř. s. „[n]*avrhovatel je povinen v návrhu označit osoby, které přicházejí v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení, jsou-li mu známy. Předseda senátu takové osoby vyrozumí o probíhajícím řízení a vyzve je, aby ve lhůtě, kterou jim k tomu současně stanoví, oznámily, zda v řízení budou uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení; takové oznámení lze učinit pouze v této lhůtě. Současně s vyrozuměním je poučí o jejich právech. Obdobně předseda senátu postupuje, zjistí-li se v průběhu řízení, že je tu další taková osoba.*“

[9] Z citovaného ustanovení § 34 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že nezbytnou podmínkou pro získání postavení osoby zúčastněné na řízení je to, že musí jít o osobu přímo dotčenou na právech nebo povinnostech. Přitom má-li jít o přímé dotčení, je nutné, aby byla právní sféra těchto osob skutečně bezprostředně zasažena (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2010, č. j. 9 As 73/2009 – 129).

[10] Ustanovení § 34 odst. 2 s. ř. s. předpokládá aktivní postup soudu při zjišťování okruhu možných osob zúčastněných na řízení, a to i v případě, že žalobce tyto osoby v žalobě neoznačí. Jestliže krajský soud nevyrozumí všechny potenciální osoby zúčastněné na řízení o probíhajícím řízení, tyto nepoučí a nevyzve, aby oznámily, zda budou v soudním řízení práva osoby zúčastněné na řízení uplatňovat, zatíží obvykle řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 1 As 39/2004 – 75, publ. pod č. 1479/2008 Sb. NSS, ze dne 2. 5. 2007, č. j. 5 As 3/2007 – 68, ze dne 17. 1. 2014, č. j. 5 As 140/2012 – 22, či ze dne 9. 11. 2016, č. j. 2 As 256/2016 – 92, viz však též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2017, č. j. 2 Azs 331/2017 - 33). K takové vadě Nejvyšší správní soud přihlédne z úřední povinnosti (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2006, č. j. 8 As 32/2005 – 81, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2016, č. j. 7 Azs 301/2015 – 26, a ze dne 17. 1. 2014, č. j. 5 As 140/2012 – 22).

[11] V souzené věci se jedná o případnou nicotnost rozhodnutí o povolení vkladu dle § 18 katastrálního zákona, na jehož základě došlo k převodu vlastnického práva

k předmětným nemovitostem na L. H. z titulu darovací smlouvy uzavřené mezi ní a F. H. Je tak zcela nepochybné, že napadený rozsudek se přímo dotýká jejich právní sféry, a to konkrétně práva vlastnického. Postup krajského soudu, který tyto osoby nevyrozuměl o probíhajícím řízení a nedal jim možnost sdělit, zda budou v řízení uplatňovat práva, která jim soudní řád správní přiznává, nejenže byl v rozporu s procesními pravidly, ale představoval také porušení jejich práva na spravedlivý proces. Je tedy dán zrušovací důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[12] Stížními námitkami týkajícími se samotného merita věci se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat, neboť je nejprve nutné, aby krajský soud posoudil žalobní námitky v řádném soudním řízení, v němž budou zvážena i případná tvrzení osob zúčastněných na řízení. Pokud by se Nejvyšší správní soud nyní vyslovil k věci samé, připravil by tím osoby zúčastněné na řízení o možnost k věci se vyjádřit a o stanovisko krajského soudu k jejich vyjádřením.

[13] Závěrem Nejvyšší správní soud podotýká, že povinnost předsedy senátu podle § 34 odst. 2 s. ř. s. se samozřejmě vztahuje i na řízení o kasační stížnosti. S ohledem na důvod, pro který je nyní rušen napadený rozsudek, nicméně Nejvyšší správní soud nepokládal za účelné, aby sám aktivně potenciální osoby zúčastněné na řízení vyrozuměl o probíhajícím řízení a o možnosti uplatnit svá procesní práva, neboť právě to bude úkolem krajského soudu v dalším řízení.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[14] Nejvyšší správní soud shledal, že je kasační stížnost důvodná, a proto podle § 110 odst. 1 věta první s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), a vyrozumí tedy o probíhajícím řízení všechny osoby, které by mohly být jeho rozsudkem bezprostředně dotčeny na svých právech a povinnostech, a vyzve je, aby oznámily, zda budou v řízení uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. V návaznosti na to bude krajský soud povinen plně respektovat práva osob zúčastněných na řízení a důvodnost žaloby posoudí i ve světle jejich případných vyjádření. V souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2018

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu